

Қ.И.СӘТБАЕВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ
ТЕХНИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУ УНИВЕРСИТЕТИ

Ө.А. БАЙҚОҢЫРОВ АТЫНДАҒЫ ТАУ-КЕН
МЕТАЛЛУРГИЯ ИНСТИТУТЫ

ТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ МАШИНАЛАР және
ЖАБДЫҚТАР КАФЕДРАСЫ

ҚОРҒАУҒА ЖІБЕРІЛДІ
Кафедра меңгерушісі
техн.ғыл.канд.,
қауымдастыр. профессор
 К.К. Елемесов
«28» 05 2019ж

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: «Кәсіптік колледждерде болашақ мамандардың азаматтық
қалыптасу ерекшеліктері»

5B012000 – «Кәсіптік оқыту» мамандығы

Орындаған:

Нахипова Аяулым Қайратқызы

Ғылыми жетекші

Т.ғ.к Қасымбаева Гүлстан Нүсіпбековна

Алматы 2019

О.А.Байқоңыров атындағы тау-кен металлургия институты

Технологиялық машиналар және жабдықтары кафедрасы

5B012000 – «Кәсіптік оқыту»

БЕКІТЕМІН

Кафедра меңгерушісі

техн. ғыл канд.,

ассоц. профессор

 К.К. Елемесов

«11» 12 2018 ж.

Дипломдық жұмысты орындауға

ТАПСЫРМА

Білім алушы Нахипова Аяулым Қайратқызы

Тақырыбы Кәсіптік колледждерде болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу ерекшеліктері

Университет басшысының "08" қазан 2018 ж. № 113-б бұйрығымен бекітілген

Аяқталған жобаны тапсыру мерзімі «25» сәуір 2019ж.

Дипломдық жобаның бастапқы берілістері Кәсіптік колледждерде болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу үрдіс

Дипломдық жобада қарастырылатын мәселелер тізімі:

а) Негізгі бөлімі: Болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу үрдісін талдау, негізгі ұғымдарға түсініктеме беру

б) Техникалық бөлімі: Кәсіптік колледждерде болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу құзыреттіліктерін анықтау

в) Әдістемелік бөлімі: Кәсіптік колледждерде болашақ маманның азаматтық құзыреттілігін қалыптастыру және дамыту ерекшеліктері

г) Еңбек қорғау бөлімі: қауіпсіздік шаралары және еңбек қорғау мәселелерін қарастыру;

Сызба материалдар тізімі (6 парақ сызбалар көрсетілген)

Ұсынылатын негізгі әдебиет 15 атау

АНДАТПА

Дипломдық жұмыс “Кәсіптік колледжерде болашақ мамандардың азаматтық қалыптасуы” тақырыбында жазылған. Дипломдық жұмысым кіріспеден басталып, төрт бөлімнен, қорытындыдан, пайдаланылған әдебиеттер тізімінен тұрады.

Дипломдық жұмыста негізгі мәселе жеке тұлғаның азаматтық қалыптасуы және оның бойындағы азаматтық сапалар, сонымен қатар болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу ерешеліктеріне шолу жасалып, толыққанды қарастырылған. Кәсіптік колледжерде білім алушылардың қоғамның бір мүшесі ретінде қалыптасып, оларды адамгершілікке, патриоттық тәрбиеге баули отырып, өз ойын ашық айта білуге және бәсекеге қабілетті маманның қалыптасуына жағдай жасау болып табылады.

АННОТАЦИЯ

Дипломная работа написана на тему” Гражданское становление будущих специалистов в профессиональных колледжах”. Дипломная работа начинается с введения, состоит из четырех разделов, заключения, списка использованной литературы.

В дипломной работе рассмотрены основные проблемы гражданского становления личности и его гражданские качества, а также особенности гражданского становления будущих специалистов. В профессиональных колледжах созданы условия для формирования у обучающихся как одного из членов общества, приобщения их к нравственному, патриотическому воспитанию, открытого общения и выхода в конкурентную среду.

ANNOTATION

The thesis is written on the topic” Civil formation of future specialists in professional colleges”. The thesis begins with an introduction, consists of four sections, conclusion, list of references.

The thesis deals with the main problems of civil formation of the individual and his civic qualities, as well as features of the civil formation of future professionals. The professional colleges have created conditions for the formation of students as one of the members of society, familiarizing them with moral , Patriotic education, open communication and access to a competitive environment.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	5
1 Жалпы бөлім	6
1.1 Жеке тұлғаның азаматтық қалыптасу түсінігі	6
1.2 Жеке тұлғаның бойындағы азаматтық сапалар	7
1.3 Болашақ мамандардың қалыптасу ерекшеліктері	12
2 Технологиялық бөлім	14
2.1 Слесарлық іс негіздері	14
2.2 Кесудің негізгі теориясы	15
3 Әдістемелік бөлім	19
3.1 Оқытудың белсенді формалары жеке тұлғаны азаматтық қалыптастыру құралы ретінде	19
3.2 Жеке тұлғаның азаматтық қалыптасуын оқыту барысында жүзеге асыру жолдары	22
4. Қауіпсіздік және еңбек қорғау бөлім	27
4.1 Слесарьдің қауіпсіз еңбек жағдайлары және өртке қарсы іс-шаралар	27
Қорытынды	31
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	32

КІРІСПЕ

Азаматтық білім беруде тұлға дамуының рухани-адамгершілік аспектісі басым сипатқа ие болады, онда өзіндік сана-сезімді, өздігінен қарым-қатынасты қалыптастыру маңызды рөл атқарады, өйткені белсенді азаматтық ұстанымды қалыптастыру көбінесе жас ерекшелігіне байланысты болады. Бірқатар заманауи зерттеулер психологиялық-педагогикалық көмектің ең жоғары тиімділігіне жеке тұлғаға тікелей әсер ету негізінде емес, арнайы ұйымдастырылған әлеуметтік-мәдени орта құру арқылы қол жеткізілетінін көрсетеді.

Дипломдық жұмыстың тақырыбы: «Кәсіптік колледждерде болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу ерекшеліктері»

Дипломдық жұмыстың өзектілігі: білім беру мекемелерінде көбіне білім алушыларды оқытуға ғана көңіл бөлінеді. Ал олардың азаматтық қалыптасуын қадағалау шетте ысырылып қалады. Студенттердің оқыту мен азаматтық қалыптастыру деңгейін теңдей дәрежеде жеткізуіміз қажет. Сол себепті бұл тақырып қазіргі таңда өзекті.

Дипломдық жұмыстың мақсаты: Болашақ мамандардың кәсіптік колледждерде білім ала отырып, азаматтық қалыптасу жолдары мен ерекшеліктерін қарастыру.

Дипломлық жұмыстың міндеттері:

- азаматтық қалыптасу түсінігін жан жақты зерттеу;
- дәнекерлеу ісі мамандығына сабақ өте отырып, азаматтық қалыптасуын жүзеге асыру;
- білім алушылардың азаматтық қалыптасуына ықпал ететін әдістерді қарастыру;

Дипломдық жұмыстың практикалық құндылығы: болашақ мамандардың азаматтық қалыптасу кезінде олардың бойында: адамгершілігі, отансүйгіштігі, жеке басының дамуы, толеранттылық идеялары қалыптасады.

Бүгінгі таңда білім беруді жаңғырту – заманның талабы. Болашақ мамандарды даярлауда олардың кәсіби құзіреттілігін қалыптастырудың маңыздылығы қазіргі таңда жаңа технологиялармен оқыту жүйелі түрде жүргізілуде.

Аталған міндеттерді жүзеге асыруда Қазақстанда болашақ мамандарды кәсіби даярлаудың қазіргі кезеңдегі жай-күйіне талдау жасауда жоғары оқу орындарының алдына әлеуметтік этикалық, экономикалық және ұйымдастыру-басқарушылық, кәсіби құзіретті, сауатты мамандарды даярлау міндеті қойылып отырғандығы анықталды. Бұл үрдісте педагог мамандардың кәсіби іс-әрекетінің өзіндік ерекшеліктері бар.

1 Жалпы бөлім

1.1 Жеке тұлғаның азаматтық қалыптасу түсінігі

Жеке тұлға мен қоғамдық ортаның қарым-қатынасы философия, психология, педагогика, тарих т.б. қоғамдық ғылымдардың көптен айналысып жүрген көкейтесті мәселелері. Бұл жөнінде кейінгі жылдары жарық көрген философиялық, педагогикалық, психологиялық, этикалық, ұлтаралық қарым-қатынастарға арналған еңбектерден басқа М.Ф.Харламовтың “Педагогика” атты еңбегі, Н.Козлованың “Тәрбие теориясына кіріспе”, В.М.Гинецинскийдің “Педагогика теориясының негіздері”, Г.К.Нұрғалиеваның “Тұлғаның құндылық бағытын қалыптастырудың методологиясы, практикасы” секілді монографиялық аса құнды ғылыми еңбектер жарық көрді.

Бұл еңбектердің бәрінде де жеке тұлға мен қоғамдық қарым-қатынас, жаңа қоғам мүшелерін тәрбиелеудің өзекті мәселелері сөз болады. Әсіресе, Д.Кішібековтың “Философия” атты еңбегінде: “Жеке тұлға деген не? Тұлғаның қоршаған ортаны танып білу механизмі қандай? Таным процесіндегі қарым-қатынастың маңызы қандай? Жеке тұлғаның ұжымдағы орны деген не?” — деген мәселелер философиялық тұрғыда жан-жақты талданған.

Адам баласы материалдық және рухани өмірдің ортасында тіршілік етеді, өзі өмір сүріп отырған қоғамның, ұжымның, ұлттың, рудың мүшесі ретінде өзіндік ақыл-парасатымен, жеке бастың өзіне тән ақыл-ой, ерік-жігер, мінез-құлық ерекшелігімен көрінуге тырысады. Қоғам мүшелерінің бәріне ортақ бірақ мінез-құлық қасиеттің болуы мүмкін емес. Әр адам өзінше жеке тұлға.

Адамдар тұлға болып, өзіндік жеке бас ерекшелігімен бірден дүниеге келмейді. Әрбір жеке тұлғаны қалыптастырып, тәрбиелеп, жетілдіру қажет. Өзіне немқұрайлы қарайтын кейбір қоғам мүшелері басқалар қалай өмір сүрсе, мен де солай өмір сүремін деген принципті ұстанғанымен, шын мәнінде өмірде олай емес.

Жеке тұлғаның ерекшелігі дегеніміз — ол оның өзіне тән мінез-құлқындағы, іс-әрекетіндегі, көзқарасындағы ерекшелігімен даралануы. Қоғамдық тұлғаларға ортақ этикалық бірыңғай талаптардың болуына қарамастан, қоршаған орта жөнінде әр адамның қалыптасқан өзіндік ой-пікірі көзқарасының болуы, олардың өзі көріп білген құбылысқа деген көзқарасын, ой-пікірін білдіруі заңды құбылыс. Мәселен, біреулер айналасындағы құбылысқа тандана тамашалай қараса, енді біреулер сын көзімен қарап, сын-пікірлер айтуы мүмкін.

Адамдардың қоршаған ортадағы құбылыстарды түсініп қабылдауы да әр түрлі. Ол әр адамның жеке басына физиологиялық, психологиялық, биология. ерекшеліктеріне байланысты. Мәселен, бір адамның бір жұмысты жасауға іскерлік қабілеті болса, екінші адамда оның болмауы, біреудің ұйымдастырушылық қабілеті күшті болса, екінші бір адамның

ұйымдастыру ісіне қабілетсіз болуы, біреуі білімді тез қабылдаса, екінші бір адамның білімді сылбыр, баяу қабылдауы, біреудің дене күші дамыған болып келсе, екінші адамның абстракциялық ойлау қабілетінің баяу дамуы және басқа адамдардың сурет салуға немесе ән салуға бейімділігі болуы мүмкін. Жеке бастың бұл ерекшеліктері адамдардың басқалар ұжымдық қарым-қатынасында байқалады.

Сонымен бірге, адамның өмірде үздіксіз тәрбие құшағында болатынын, бұрынғы игерген білім, білік, дағдылары біртіндеп көмескіленіп, оның орнына білім, білік, дағдыларды меңгерумен шұғылданатын ескеруге де тура келеді. Жеке тұлғаның ой-санасын білім көлемінің толысуына байланысты оның өмірге көзқарасы, белгілі құбылыстарға баға беруінде өзгерістердің болуы, толысып жаңарып отыруы заңды құбылыс. Бұған қоса, әлеуметтік ортаның, отбасы мүшелерінің, жолдас-жораларының, таныстары, достарының да белгілі мөлшерде әсер ететінін ескерсек, жеке тұлғаның ерекшелігінің басым болуына оның да ықпалының зор болатынын байқаймыз. Міне, осы жағдайлардың бәрін ескере келіп, К. Маркс жеке тұлғаның ерекшелігі жөнінде “Адамның жеке тұлға ретінде қалыптасуын оның өзінің мінез-құлқы жағынан белсенді әрекетіне және әр түрлі әсерленуіне қарамастан, саяси-экономикалық, идеологиялық, адамгершілік-эстетикалық, діни т.б. қоғамдық қатынастардың бірлігінде қарастыру керек”-деген қорытындыға келді. Оның себебі, ол қатынастардың өзара байланысы, бір-біріне ықпалы қоғамдық ортада біркелкі болмайды да, ол адамдарға әр түрлі дәрежеде әсер етеді, сондай-ақ адамдардың басқалардың көзқарас, ой-пікірлерін қабылдау дәрежесі де түрліше болады.

1.2 Жеке тұлғаның бойындағы азаматтық сапалар

Азаматтылық-бұл өзінің ел тұрғындарына деген қатыстылығын сезіну, қоғам өміріне қатысу, өзі және басқалардың мүдделерін құрметтеу. Бірегейлік – бұл қоғамда өз рөлін түсіну, белгілі бір ережелерді, нормалар мен дәстүрлерді қабылдау, басқа адамдармен бірлікті тануы. Азаматтық қалыптасу-бұл басқа азаматтарға қатыстылықты сезіну, түрлі әлеуметтік мәселелерді шешуге мүдделілік, өз елінің саяси өмірі туралы хабардар болу.

Белсенді азаматтық ұстаным – адамның қоғам өміріне саналы түрде қатысуы, оның жеке және қоғамдық тұрғыдан айналасындағыларға қатысты саналы нақты іс-әрекеттерін бейнелейді, олар жеке және қоғамдық мүдделердің қисынды арақатынасында қоғамдық құндылықтарды іске асыруға бағытталған.

Белсенді азаматтық позицияның компоненттері: әлеуметтік белсенділік, азаматтық сана-сезім және азаматтық сапа.

Тұлғаның азаматтық сана-сезімі тұлғаның өмірлік ұстанымына сүйене отырып дамиды: ұғыну, адамның өз білімін, адамгершілік келбетін

және мүдделерін, идеалдарын және мінез-құлықтың уәждерін бағалау, өзін қоғам мүшесі, қоғамдық маңызы бар ұстанымды тасымалдаушы ретінде сезінуіне қарай сезгіш және ойлаушы мән ретінде өзін тұтас бағалау.

Белсенді азаматтық ұстаным қоғамдық жұмысқа қызығушылықтың болуын, бастамашылықтың болуын, орындаушылық, жеке маңыздылығын түсінуді, ұйымдастырушылық шеберліктің болуын көздейді. Тұлғаның белсенді азаматтық ұстанымын қалыптастыру міндеті адамның қоршаған ортамен және қоғаммен өзара іс-қимылының күрделі кешенін қалыптастырумен, гуманистік идеалдар мен қағидаттарға сәйкес қоғамдағы өз жағдайын анықтаумен байланысты.

Белсенді азаматтық ұстанымның қалыптасуы әлеуметтік белсенділігімен және бастамашылығымен, жеке және азаматтық құндылықтардың органикалық үйлесімімен сипатталатын, өзін азамат және қоғамдық өмірге белсенді қатысушы ретінде тануды көздейтін тұлғаның интегративті сапасын дамытудың күрделі процесі болып табылады.

Осылайша, белсенді азаматтық ұстаным – бұл адамның өмір сүруі бойы дамып, жетілдірілетін сатып алынған сапа. Ол бір рет және мәңгі сатып алынған сапа емес, ол жеке тұлға болатын жағдайларға байланысты өзгереді.

Адамның қоғамдық маңызы бар қызметтің әр түріне қосылуы олардың әлеуметтік қарым-қатынас саласын, әлеуметтік құндылықтарды меңгеру мүмкіндігін, жеке адамның адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруды айтарлықтай кеңейтеді.

Азаматтық ұстаным-бұл үш құрылымдық элементтен тұратын жүйе:

-эмоциялық сезімтал компонент бұл-жеке тұлғаның азаматтық сезімдерінің жиынтығы, оған борыш, ар-намыс, қадір-қасиеті, азаматтық талаптарды сезіну және таңдалған мінез-құлықтың ішкі ұстанымдары жатады;

- интеллектуалдық компонент бұл-тұлғаның дүниетанымдық азаматтық көзқарастарының жиынтығы: мемлекет туралы қарапайым білімдерден, азаматтардың құқықтары мен міндеттерінен кең моральдық-саяси жалпылауға дейін, басқаша айтқанда, азаматтық ойлау қалыптасқанға дейін ұғыну, талдау, салыстыру, қорыту, бағалау қабілетін өзара байланысы мен қарама-қайшылығын айтамыз;

- өмірде білім мен нанымды пайдалануға дайындығын сипаттайтын және азаматтық жауапкершілік пен жеке тұлғаның белсенділігін білдіретін іс-әрекет компоненті.

Азаматтық қасиет-бұл тұлғаның әлеуметтік маңызы бар, практикалық-бағдарлы қызметі арқылы өзінің азаматтық позициясын белсенді көрсету қабілетін сипаттайды.

Азаматтық білім беру-бұл қызмет мемлекет пен қоғам мүшелерін тәрбиелеу және оқыту болып табылады, отанын сүйетін және жеке

басының адамгершілік-құқықтық және саяси білімді, дүниетанымдық және мәдени менталдық құндылықтарды меңгеруге бағытталған, демократиялық қоғам мүшелерінің құқықтары мен міндеттерін практикада іске асыруға қабілеті мен дайындығына ие тұрғысын айтамыз.

Азаматтылық-адамның азаматтық ұжым алдындағы борышы мен жауапкершілігі сезімінен көрінетін адамгершілік ұстаным, оған мемлекет, отбасы, кәсіби немесе өзге де қауымдастық, оның құқықтары мен мүдделерін кез келген қол сұғушылықтан қорғауға және қорғауға дайын болу.

Азаматтылық өз құқықтарын пайдалану және өз міндеттерін жеке мүддесінде және қоғам игілігі үшін орындау, мемлекеттік ойлау және әрекет ету қабілетін білдіреді. Ең алдымен азаматтық отанға, оның халқына, оның бастаулары мен тамырына өзінің қатыстылығын сезінуді білдіреді.

Азаматтық-бұл өз Отанын сүйетін адамның міндетті адамгершілік бағдарларының бірі.

Азаматтық-бұл патриотизмнің, моральдық тұтастықтың және адамның құқықтық мәдениетінің үйлесімі.

Азаматтық-бұл адамның туған елге қатысты өз міндеттерін сезінуі.

Азаматтылық - бұл адамның кемелдікке жетелейтін өз қадір-қасиетінің бағалануы.

Азаматтылық-бұл жеке басының игіліктеріне қол жеткізу процесінде қоғамдық игілікті ұмытпау қабілеті.

Азаматтылық-бұл ұлттық алауыздықты жоққа шығаратын ұлттық сана-сезімді асқақтататын патриотизм.

Тұлға дамуының мәселелерін қарастырған авторлар адам дамуының шарты болып табылатын себептерді анықтауға тырысады. Көптеген зерттеушілердің ойынша тұлға дамуының қозғаушы күші - түрлі қажеттіліктердің кешені. Олардың ішіндегі маңызды орын алатындары

-адамгершілік тәрбиесі

-отансүйгіштігі тәрбиесі

-жеке басының дамуы

-толеранттылық идеялары

-элеуметтік өмірде өз орнының калыптасуы

-құқықтық тәрбиені игеруі

-азаматтық белсенділігі және тағы басқа болып табылады

Адамгершілік тәрбиесінің мақсаты- өз іс-әрекетіне жауапкершілікті, адал, намысты, жалғандық пен кәзаптықтан жаны аулақ адамды тәрбиелеу.

Алайда адамгершілік тек сырттай форма ретінде игерілуі мүмкін емес, ол адамның тұлғалық дербестігіне негізделіп, әр тұлғаның өзіндік заңы күйінде танылады. Адамгершілік қалаған уақытта, қалаған нақты жолмен орындалатын жәй мақсат емес. Ол адами іс-әрекеттің өз негізіндегі мақсат. Адамгершілік тәрбиесі негізінде қалыптасушы сапа-қасиеттер түрі келесідей: шыдамдылық, жомарттық, әдептілік, ізгіліктілік; адамдар

арасындағы өзара сыйластық, өзара жәрдем және жолдастық, үлкенге сый, кішіге қамқорлық, әйел және ер арасындағы құрметтеу қатынасы; өзіндік тәртіптілік, өзіндік қадағалау, өзіндік басқарым, өзін өзі тану, өзін өзі реттеу қабілеттері. Әр адам өзі қалаған әдет-қылықтарды ардақтау арқылы өз адамгершілігінің дамуына ықпал жасауы мүмкін.

Ал адамгершілік дегеніміз – жағымды мінез-құлықының нормалары мен ережелерінің жиынтығы. Мінез деп адамның жеке басындағы қоғамдық ортаның, тәрбиесінің әсерімен қалыптасып, оның ерік күшімен өзіне және қоршаған өмірге қарым-қатынасын айқындайтын күрделі процесті айтамыз.

Отансүйгіштікке тәрбиелеу-бұл тұлғаның рухани және практикалық қызметінің субъективті жағдайында және әлеуметтік ортаның объективті факторларының отбасының, ұжымның, мектептің, қоғамдық ұйымдардың әсерінен өтетін әлеуметтік процесс. Патриоттық тәрбиеде білім беру жүйесінде мақсатты іс-шаралар жүргізу орынды деп саналады. Тәрбие және оқудан тыс жұмыс жағдайында мектепте тұлғаны патриоттық тәрбиелеу бойынша кешенді жұмыс жүргізіледі. Патриоттық тәрбие әдісі тәрбиенің нақты кешенді шараларын анықтайды. Қазіргі жағдайда патриотизмді қалыптастыруға ықпал ететін оқытудың инновациялық технологияларының белсенділігін арттыру қажет. Оқыту барысында отансүйгіштік қоғамды дамытуда маңызды рөл атқарады деп есептеймін. Патриоттық тәрбие тұлғаның жан-жақты үйлесімді дамуы үшін алғышарттар жасай отырып, жастар мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді. Ол үшін бізге керек:

- білім алушылардың өз білімдерін тәжірибеде көрсету қабілеті;
- әр түрлі бағыттар бойынша тәрбие жұмысын жүргізуге көңіл бөлу;
- патриоттық және елжандылық тәрбие;
- ғылым туралы түсініктерді кеңейту;
- білім алушылар арасында бір-бірін сыйлау, топта адамгершілік қарым-қатынасты қалыптастыру.

Жеке басының дамуы – бұл өте күрделі және ұзақ процесс. Өмірдің қандай да бір саласында табысқа жету үшін үнемі даму және өзіне көп уақыт бөлу қажет. Бүгінгі күні ғылым мен техниканың жоғары дамуы кезеңінде адамдар өздерін, өз дағдылары мен жеке қасиеттерін дамыту туралы жиі сұрақтар қояды. Жеке даму адам өміріндегі маңызды процестердің бірі болып табылады. Оған өмірлік табыс пен адамның өз өмірімен қанағаттануы байланысты. Біздің әрқайсымызда бұл процесс әртүрлі өтуде. Өзін – өзі жетілдіруге ұмтылатын әрбір адам үшін басты ереже-кез келген тұлғаның қайталанбас және бірегей екенін түсіну. Бұл жеке сипатта, ақылдың өткірлігінде, білім алу қабілеттілігінде және т.б. көрінеді. Жеке қасиеттерді дамытуды өз артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтаудан бастау қажет. Оң нәтижеге жету керек, бірақ ұзақ және күрделі кезең. Кейбір деректерде жеке даму қоршаған ортаға деген қарым-қатынасты және мінез-құлық стилін қалыптастыру, сондай-ақ жаңа өмірлік тәжірибе алу процесі ретінде сипатталады. Бұл адамға

туындаған проблемалар мен қақтығыстарды шешуге, өз әдеттерін талдауға және өз ойын саналы іс-әрекеттерге аударуға көмектеседі. Даму үшін талап етілетін уақыт кезеңі әр түрлі болады. Кейбір адамдар, әсіресе, осы үдеріске әуес, өмір бойы жетілдіріледі. Бұл табысқа және үйлесімге қол жеткізуге көмектеседі.

Толеранттылық идеялары - бұл азаматтық қоғамның барлық индивидтерінің әр түрлі болу, әр түрлі саяси, этникалық және басқа да әлеуметтік топтар арасындағы тұрақты үйлесімділікті қамтамасыз ету, әр түрлі әлемдік мәдениеттердің, өркениеттер мен халықтардың әралуандылығын құрметтеу, сыртқы келбеті, тілі, нанымдары, салт-дәстүрлері мен нанымдары бойынша ерекшеленетін адамдармен түсіністікке және ынтымақтастыққа дайын болу құқығымен көрінетін азаматтық қоғамның құндылығы мен әлеуметтік нормасы. Толеранттылық идеяның өзі адамның ерік-жігер, күш салып, оны жақсы жаққа ауыстыратын қарым-қатынасты білдіреді. Көп ұлтты ортада төзімділікті тәрбиелеу этникалық қоғамдастықтардың өмір сүруінің шарты, көп ұлтты рухани топтасуын табысты іске қосуға болатын механизм бола отырып, ерекше рөл атқарады. Бұл арқылы жоғары төзімділікті қалыптастыру үшін мәдениетті және этникалық қоғамдарда қабылданатын күш-жігер түсіндіріледі. Өзге мәдениеттер мен этностарға қатысты төзімділік ретінде түсінілетін толеранттылықты тәрбиелеу – мәдениетті білім беру мақсаттарының бірі ғана. Жастар арасындағы толеранттылық мәселелері өте өткір. Толеранттылық өзіне мынадай қасиеттерді қамтиды:

- аяушылық және шыдамдылық;
- кешірімділік және мейірімділік;
- жақындарын оның барлық кемшіліктерімен қабылдау;
- адамдардың құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу;
- ынтымақтасуға ниет;
- адамдар ортасында әріптестік пен тепе-теңдік рухын қолдау.

Құқықтық тәрбие-бұл ең алдымен құқықтық мәдениетті, құқықтық тәжірибені, құқықтық идеяларды және қоғамда жанжалдарды адамдардың санасында олар мойындайтын және құрметтейтін мінез-құлық ретінде бекіту. Құқықтық тәрбиенің мақсаты - адамның құқықтық санасын және жалпы қоғамның құқықтық мәдениетін қалыптастыру және дамыту. Әдетте кең және тар мағынада құқықтық тәрбие туралы айтады. Бірінші жағдайда құқықтық тәрбие жалпы қоршаған жағдаймен, барлық заң тәжірибесі мен адамдардың мінез – құлқымен, құқықтық саладағы лауазымымен, адамдардың құқықтық әлеуметтенуімен анықталады. Бұл ретте азаматтардың, лауазымды адамдардың, құқықтық қызметті заңды жүзеге асыратын мемлекеттік органдардың басқа да құқықтық тәрбиелеуге тікелей мақсаты бар. Тар мағынада құқықтық тәрбиеге келетін болсақ, ол адамның, адамдар тобының және жалпы қоғамның құқықтық мәдениетін қалыптастыру мен арттыруға бағытталған мақсаттылығымен ерекшеленеді.

Азаматтық белсенділік – бұл жеке адамға және азаматтардың түрлі қоғамдық бірлестіктеріне тән әлеуметтік мүдделерді іске асыруға бағытталған қоғамның белсенділік нысаны. Ол адам мен қоғамның рухани, саяси, мәдени құндылықтарына байланысты болады. Адамзаттың белсенділігі – бұл бізді қоршаған әлемге жауапкершілікпен қарау, өз идеялары мен әріптестігін жүзеге асыру мүмкіндігі, азаматтар пассивті бақылаушылардың рөлін қоғам өміріне белсенді қатысу мүмкіндігіне ауыстырады. Қоғам проблемаларына немқұрайлы қарамайтын қоғамдық белсенділіктің бір түрі, өз азаматтық ұстанымын көрсету қабілеті және жеке құқықтар мен мүдделерді қорғау. Бұл мемлекеттің игілігі үшін жеке жауапкершілік болып табылады.

1.3 Болашақ мамандардың қалыптасу ерекшеліктері

Елбасы Н.Ә.Назарбаев «Болашақта еңбек етіп, өмір сүретіндер – бүгінгі білім алушылар, оқытушылар оларды қалай тәрбиелесе, Қазақстан сол деңгейде болады. Сондықтан оқытушыларға жүктелетін міндет ауыр» деген болатын. Қазіргі заман оқытушылары тек өз пәнінің терең білгірі болу емес, сонымен қатар, тарихи танымдық, педагогикалық–психологиялық сауаттылық, саяси экономикалық білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде.

Білім берудің мақсаты - терең білімнің, кәсіби дағдылардың негізінде еркін бағдарлай білуге, өзін - өзі дамытудағы адамгершілік тұрғысынан жауапты шешімдерді қабылдауға қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыру, яғни жеке тұлғаны қалыптастыруға негізделген, ақпаратты технологияны терең меңгерген, жылдам өзгеріп жататын бүгінгі заманға лайықты, жаңашыл тұлғаны қалыптастыру. Еліміздегі саяси, экономикалық, мәдени, қоғамдық өміріндегі өзгерістерге сай жоғары оқу орындары үлкен жауапкершілікті сезініп, білікті, өз ісінің шебері, бәсекеге қабілетті, кең ауқымды, жан-жақты дамыған, өзінің әлеуметтік-экономикалық және рухани дамуының мазмұны мен сипаттарының өзгеруіне және еңбек сапасына талаптың жоғарылуына байланысты өз ісін жетік білетін, кәсіби білігі мол мамандарды даярлауды көздеп отыр. Сонымен қатар, ЖОО-да студенттің жеке тұлғасын қалыптастыру тиімділігі өткізілетін оқу сабақтарының мазмұнына, әдістері мен нысандарына ғана емес, оқытушының, жетекшінің жеке тұлғасына, олардың студенттермен қарым-қатынасына, студенттік ұжымдардың, қоғамдық ұйымдардың қызметіне, оқу-тәрбие процесіне басшылық жасауға, ЖОО-ның моральдық-психологиялық ахуалына байланысты екенін атап өткен жөн. Осы факторлардың қатарында оқытушының студенттерге әсері олардың оқу кезінде жеке тұлғаны қалыптастыру мақсатына жету үшін шешуші мәнге ие. Студенттер мен оқытушылардың бірлескен қызметі тарапынан болашақ мамандардың тұлғасын табысты қалыптастырудың психологиялық шарттарының қатарына жатқызуға болады.

- жоғары оқу орнындағы барлық қызмет түрлері мен оқу міндеттерін толық және жоғары сапалы орындауға жалпы ұмтылу;
- өзара іс-қимылдың кәсіби бағыттылығы;
- оң өзара қарым-қатынас, өзара түсіністік және өзара құрмет;
- ЖОО-да тәрбие және оқыту жүйесіндегі рөлі мен орнына сәйкес белсенділіктің келісілуі;
- ұжымшылдық және өзара көмек;
- жоғары үлгерімге бағдарлау.

Тек осы шарттарды сақтау арқылы студенттің жеке басының дамуына, оларға кәсіби маңызды қасиеттерді алуға ықпал етуге болады.

Қазіргі парадигмаға сәйкес жоғары білім материалдық өндіріс саласына қатысты озық сипатта болуы тиіс, бұл білім беру қызметінің жобалық сипатына бағдарлануды көздейді. Бұл бағыт оқушылардың сұраныстарына және жеке қажеттіліктеріне сәйкес іске асырылатын жобалық білім беруді дамытуда өз көрінісін табады. Педагогикалық теориялар мен инновациялық тәжірибенің дамуындағы жаңа үрдістердің өзара іс-қимылының нәтижесі ретінде пайда болған педагогикалық жобалау оқытушының педагогикалық қызметінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады. Педагогикалық жобалау нормативтік және шығармашылық сипатқа ие.

2 Технологиялық бөлім

2.1 Слесарлық іс негіздері

Бүкіл халық шаруашылығындағы техникамен жабдықтауындағы түрлі бұйымдарды өңдеудің механикалық процестерін кеңінен енгізуге әкеліп соғып отыр. Дегенмен слесарлық жұмыстар әлі де болса кең өріс алуда. Слесарлық істер деп, оқылып үйренетін слесарлық жұмыстардың сан алуан машиналардың, аппараттар мен аспаптардың металл бөлшектерін механикалық өңдеуді толықтыра түсетін әр түрлі, қол жұмыстарын айтады.

Слесарлық іс - металлды қашау, егеу, қол ара т.б. қол слесарь құралдары көмегімен орындалатын жұмыс. Слесарлық істің мақсаты - әр түрлі бөлшектерді қолмен жасау, жөндеу және жинақтау жұмыстары болып табылады. Өңдеу немесе құрастыру процесі слесарь жұмысына қарай атқарылатын жеке операциялардан, белгілі бір игерілген технологиялық процесімен және орындалатын жұмыстар тізбегінен тұрады. Операциямен технологиялық процесті бір жұмыс орынбайланысты болады. Жеке операциялар атқарылатын жұмыстардың сипатпен және көлемі, қолданылатын құралмен, құрал-сайманмен және жабдықтармен айырмашылығы болады. Слесарлық жұмыстарын орындау кезінде операциялары келесі түрлерге бөлшектенеді: даярланған (әзірлеуге қатысты жұмыстарына), негізгі технологиялық (өңдеуге қатысты, құрастырумен немесе жөндеумен), қосалқы (бұзу және қайта жөндеу).

Даярлайтын операцияларға жататындар: техникалық және технологиялық құжаттамамен танысу, тиісті материалды таңдап алу, жұмыс орынын әзірлеу және операцияларды орындау үшін қажетті құралдар.

Негізгі операциялармен болып табылатындар: дайындаманы кесу, кесіп тастау, бұрғылау, жазу, бұрандаманы бұрғылау, қыру, ажарлау, ысқылау және жылтырату.

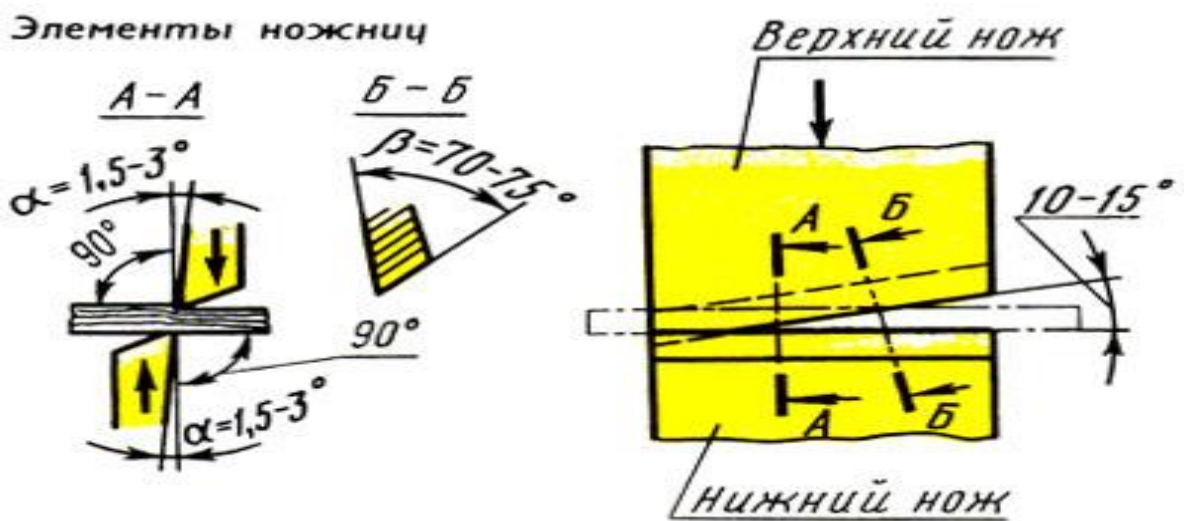
Қосалқы операцияларға жататындар: белгілеу, нүктелеу, өлшеу, құрал-саймандағы жұмыстанылатын бөлшекті бекіту немесе слесарь қыспақтары, түзету, материалды ию, тойтарма, қарайту, дәнекерлеу, желімдеу, қалайлылау, пісіру, илемділікті және жылулықты өңдеу. Операцияларға бұзуға қатысты: машиналарды жинақтауға, құрастыру бірліктер және бөлшектер (қол немесе механикаланған құрал көмегімен) барлық операциялар жатады.

Жинастыру операцияларға бөлшектерді құрастыру, құрастыру бірліктері, комплекттер, агрегаттарды және олардың ішінен машиналарды немесе механизмдерді құрастырулары кіреді. Монтаждық операциялардың құрастырушы жұмыстарынан басқа техникалық құжаттаманың негізгі монтаждық өлшемдерінің сәйкестігінің бақылауы және бақылаудың техникалық талаптарына кейде-жасау және бөлшектерді қиыстыруды қосады. Монтаждық операцияларға жиюлы жиынтық бірліктер,

комплекттерді және агрегаттарды реттеу, сонымен бірге барлық машиналар жатады.

2.2 Кесудің негізгі теориясы

Кесу деп бөліктерді, дайындамаларды сұрыптық немесе табақты металдан бөлу деп аталады. Кесу жоңқаларды алып тастаумен де, жоңқаларды алып тастамай да орындалады. Жоңқаны алып тастау арқылы кесу тәсілдері: қол арамен, дөңгелек аралайтын, токарлық-кесетін станоктарда, сондай-ақ газды, доғалы кесетін және басқа да тәсілдермен орындалады.

1-сурет Қайшы элементтері

Жоңқаларды түсірмей, материалдарды қол иіңтіректі және механикалық қайшымен, тістеуішпен, құбыр кескішпен, пресс-қайшымен, штамптармен кеседі. Қайшымен кесу процесінің мәні кесетін пышақтардың буы қысымымен металл бөліктерін бөлу болып табылады. Кесілетін металл жоғарғы және төменгі пышақтардың арасында орналастырылады. Жоғарғы пышақ төмен түсіп, металды қысып, оны кеседі.

Кесу процесі кесу пышақтарының көмегімен жүзеге асырылады. Пышақтар У7, У8 болаттан жасалады; жүздердің бүйір беті HRC 52 - 58 дейін шындалған, тегістелген және өткір қайралған. Қайшымен кесу процесінің мәні кесетін пышақтардың буы әсерінен металл бөліктерін бөлу болып табылады. Қарапайым қол қайшы қалыңдығы 0,5...1мм болат табақтарды және қалыңдығы 1,5 мм-ге дейінгі түсті металдардан жасалған табақтарды кесу үшін қолданылады. Жүздің кесетін жиегінің орналасуы бойынша қайшылар оңға және сол жағы деп бөлінеді. Қайшы ұзындығы 200, 250, 320, 360 және 400мм, ал кесу бөлігі (өткір ұштарынан топсаға дейін) – тиісінше 55...65, 70...82, 90...105, 100...120 және 110...130мм.

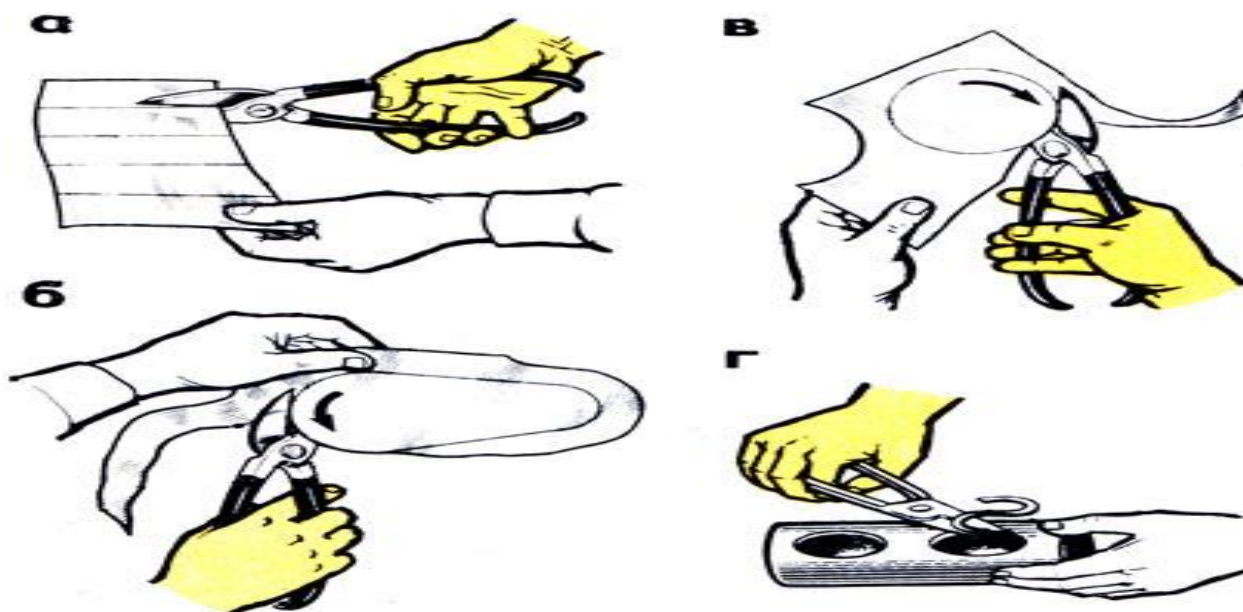
Жаксы кайралган және реттелген кайшы металл кесуге икемді және жұмыс өтімділігі жаксы орындалады.

Қол шағын көлемді күш кайшы қалыңдығы 2,5 мм – ге дейінгі табақты болат және диаметрі 8 мм-ге дейінгі шыбықтарды кесу үшін қызмет етеді. Бұл пышақтар ауысымды болып табылады және диск ұяшығына салынады. Дискілердің бірінің төлкелерінде болттарды (шпилькаларды) кесу үшін кескіш бар, ол кескен кезде болттардың бұрандасын шайырдан сақтайды. Иітіректі кайшылар қалыңдығы 4мм дейін табақты болатты, алюминий мен жезді – 6мм кесу үшін қолданылады. Төменгі пышақ қозғалмайтын. Пышақтар У8 болаттан дайындалады және 60 қаттылығына дейін шындайды. Кесетін қырлардың қуыру бұрыштары 5 ... 85 градусқа тең.

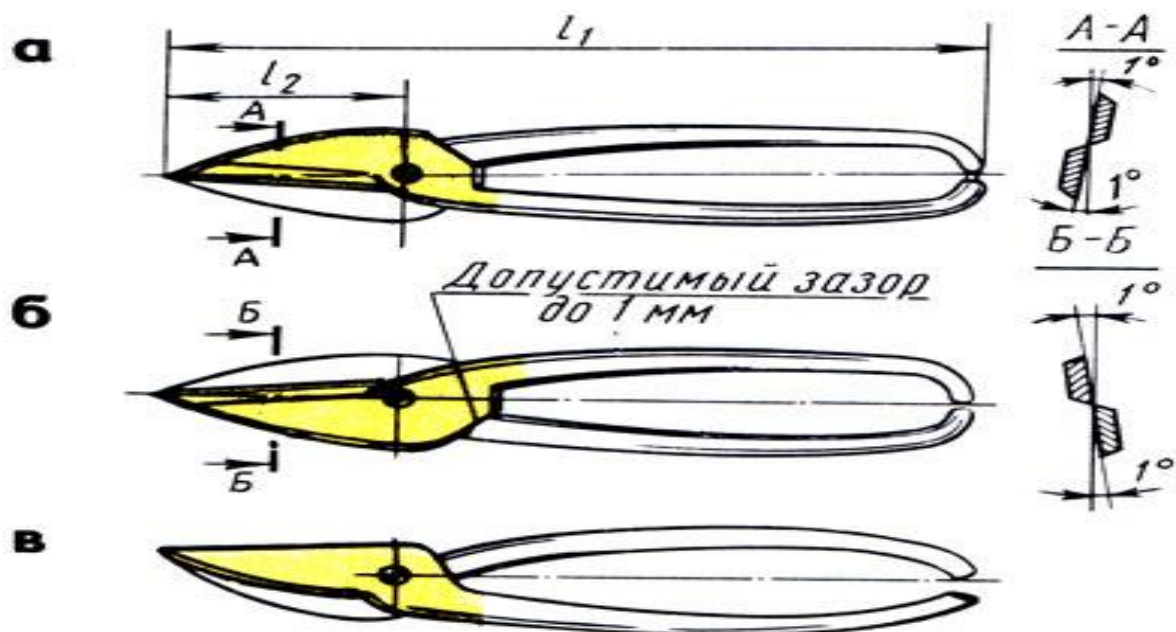
Түкті кайшылар қалыңдығы 1,5...2,5 мм табақты металды кесу үшін кеңінен қолданылады, беріктігі 450 -500 МПа. Бұл кайшымен металл ұзындығы едәуір ұзын көлемдегі жұмыстар орындалады. Қиғаш пышағы бар кайшылар қалыңдығы 32мм дейін табақты металды, көлемі 1000...32000мм табақтарды, сирек – жолақты илек, сондай-ақ табақты металл емес материалдарды кесуге мүмкіндік береді.

Қол ара-жолақ, дөңгелек және профильді металдың қалың табақтарын кесуге, сондай-ақ шлицтерді, кесуге және дайындамаларды контуры бойынша кесуге және басқа жұмыстарға арналған құрал. Пышақ екі тесігі бар және бір немесе екі қабырғадағы тістері бар жіңішке және тар болат пластинадан тұрады. Олардың қаттылығы 61-64 болаттан жасалады.

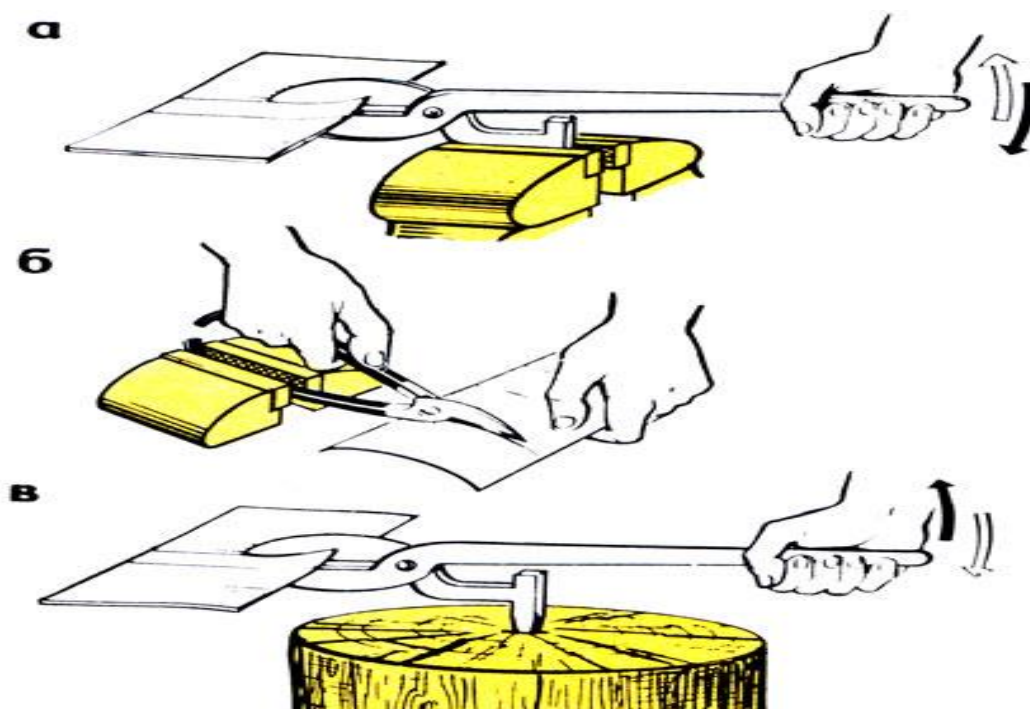
Қол кайшылары қалыңдығы 0,5 - 1,0 мм және түсті металдардан 1,5 мм дейін болат табақтарды кесу үшін қолданылады. Оң жақ кайшылар, олардың әрбір жартысының кескіш бөлігінде оң жағында орналасқан. Оң жақ кайшымен бұйымның сол жақ жиегі бойынша сағат тілі бағытында кесіледі. Сол жақ кайшылар олардың әрбір жартысының кескіш бөлігінде сол жағында орналасқан.

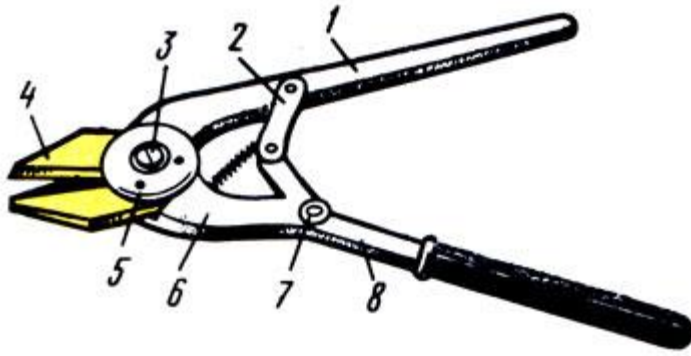
2 – сурет Қол қайшылар: а-тік сол жақ, б-тік оң жақ, в-қисық сол жақ

3-сурет Қалыңдығы 0,5 мм - ге дейінгі қаңылтырды қайшымен кесу: а - қайшымен кесу кезінде саусақтардың саптағы орналасуы, б - оң, в - сол жақ, г-ішкі қисық сызықты контурды кесу

4-сурет Қайшылар: а - орындықтар, тиктерде бекітілген, б - қол, тиктерде бекітілген, в-ағаш негіздегі орындықтар

5-сурет Күштік шағын көлемді қайшы

Қалыңдығы аз металды тік сызықты кесу үшін қол қайшылар қолданылады, олардың бір тұтқасы тикпен қысылады. Төменгі слесарлық тиктерде қатты қысылады немесе үстелде немесе басқа да қатты негізде бекітіледі. Қалыңдығы 2 мм дейін табақты болатты кесу үшін тұрақты бекітілген орындық қайшы қолданылады, бұл әрқашан ыңғайлы емес. Орындық қайшылар аз өнімді, жұмыс кезінде айтарлықтай күш-жігерді талап етеді, сондықтан табақты металдың үлкен партиясын кесу үшін оларды қолданбайды. Шағын көлемді күш қайшылардың габариттері стандартты қол қайшылардың габариттерінен аспайды. Кесу үшін тұтқаны тикпен бекітеді, ал тұтқасын әрекетке келтіреді. Бір иықта пышақ бекітілген бірінші иық тұтқасы бұrandаның көмегімен жалғанады. Екінші иық, кәдімгі қайшымен тұтқалы болып табылады, қысқартылған және қайшының тұтқасымен аяқталады. Шеткі топсамен тұтқасы екі топсалы буынының көмегімен жалғанады. Бұл иініректер жүйесі кесу күшейткішін сол габаритті әдеттегі қайшымен салыстырғанда шамамен екі есе арттырады. Бұл қайшылардың диаметрі 8 мм-ге дейінгі шыбықтарды кесуге арналған. Бұл пышақтар ауысымды және диск ұяшығына салынады. Дискілердің бірінің төлкелерінде болттарды кесу үшін кескіш бар, ол кескен кезде болттардың бұrandасын шайырдан сақтайды. Шағын қуатты қайшы жақсы кесу сапасын қамтамасыз етеді. Қол иініректі қайшы қалыңдығы 4 мм - ге дейінгі табақты болатты, алюминий мен жезді кесу үшін 6 мм-ге дейін қолданылады. Жұмыс алдында тексереді, майлайды және үйкеліс бөліктері бар ма, иінірек баяу жүреді ма, кесу жиектері арасында саңылау жоқ па тексеріледі. Металды оң қолмен кесу кезінде иініректің тұтқасын ұстап алады және оны жоғарғы жағдайға бірқалыпты жылжытады, бұл ретте жоғарғы пышағы жоғары қарай кетеді. Содан кейін сол қол оны көлденең күйде ұстап тұратындай, ал кесу сызығы көру өрісінде болатын және жоғарғы пышақтың жүзімен сәйкес болатындай етіп металды төсейді. Қолды қозғалысымен пышақпен иініректі металдың бөлігі кесілгенге дейін төмен түсіреді, содан кейін иініректі жоғарғы жағдайға жылжытады. Одан әрі металды сол қолмен сәл көтеріп, оны тәуекел бойынша жоғарғы пышақтың кесетін жиегінің бойымен жылжытады және кесуді қабылдауды толық кескенге дейін

қайталайды. Қайшылар кескішті майыстырмай, жеткілікті дәлдікпен қамтамасыз етеді.

Кесілетін дайындамалардың мөлшері алдын ала белгілеумен белгіленеді немесе реттелетін тіреумен шектеледі, ол үшін ең алдымен төменгі қозғалмайтын пышақтың кесетін жиегінен талап етілетін арақашықтыққа тіреуіш орнатылады.

3 Әдістемелік бөлім

3.1 Оқытудың белсенді формалары жеке тұлғаны азаматтық қалыптастыру құралы ретінде

Оқытудың белсенді формалары - бұл оқу мәселелерін әр түрлі жеке, топтық, ұжымдық зерделеуге, білім алушылар мен оқытушының белсенді өзара іс-қимылына, оқылатын тақырыптың мазмұнын және оны практикалық пайдалану тәсілдерін дұрыс түсінуді қалыптастыруға бағытталған. Олардың арасындағы жанды пікір алмасуға ықпал ететін оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудың нысандары.

Сабақта белсенді оқыту әдістерін қолдану арқылы білім алушылардың білім деңгейін арттыру.

Мақсаты:

1. Белсенді әдіс-тәсілдерді тиімді қолдана отырып білім алушылардың білім алуға деген қызығушылықтарын ояту.
2. Білім алушылардың бір-бірімен пікір алмасуына жағдай жасай отырып, өз ойларын еркін жеткізуіне, іс-әрекетке енуіне жағдай туғызу
3. Әрбір білім алушыны өздігінен білім алуға үйрету, шығармашылығын дамыту.

Міндеттері:

1. Белсенді әдіс-тәсілдерді қолдана отырып білім алушылардың бір-бірімен пікір алмасуына жағдай жасау, бір-бірімен еркін қатынасқа түсетіндей, өзіне жаңа ақпарат алуына мүмкіндік беретін жұмыс түрлерін ұсыну
2. Топпен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру
3. Логикалық және сыни ойлау қабілеттерін қалыптастыру
4. Түрлі оқыту формалары арқылы білім алушыларды азаматтық қалыптастыру

Күтілетін нәтиже:

1. Әртүрлі әдіс-тәсілдерді, топпен жұмыс түрлерін қолдану білім алушылардың өз деңгейіне сай өсуіне, білім алуына жағдай жасайды.
2. Білім алушы алған білімін өмірде қолдана алады.
3. Келешекте жүргізілетін жұмыстардың міндеттері белгіленеді.

XXI ғасыр ғылым мен білімнің қарыштап дамыған ғасыры деп аталып отырғаны баршамызға мәлім. Қазақстанның бүгінгі мен ертеңі жас ұрпақтың еншісінде. Ал жас ұрпақты жан-жақты, терең білімді, интеллектуалдық деңгейі жоғары етіп қалыптастырудың бірден-бір жолы білім алушыға білімді терең игертудің тиімді әдіс-тәсілдерін іздестіру, шығармашылыққа жетелеу. Кәсіптік колледждерде білім сапасын арттыру үшін оқыту мен оқу жүйесі өзгеріс енгізуді қажет етуде. Елбасымыз айтқандай қазіргі заманғы білімді азаматтарды тәрбиелеп оқытуда елімізде оған көптеген жағдайлар жасалып отыр.

Білім саласында күнделікті жаңалықтар ендірілуде. Жаңа заманның білімді ұрпақтарын тәрбиелеп оқытуда түрлі қиындықтар кездеседі. Соның жолдарын іздеуде көптеген іс- тәжірибелер жасауымыз. Қазіргі кезде оған жететін жаңа педагогикалық технологияларда баршылық. Соның бірі критериалды бағалау жолдары. Біз бұл бағалау жолын белсенді оқыту әдіс-тәсілдері арқылы жүзеге асыра аламыз. Бұл бүгінгі таңдағы білім беру – өсіп келе жатқан ұрпақтың ақыл-ойы мен дамуының, мәдениетінің деңгейін анықтаушы фактор. Бастауыш сыныптардың негізгі міндеті – жеке тұлғаны дамытып, білімге және оқуға деген сенімін нығайту, іскерлік пен дүниетанымын қалыптастыру , оқуға деген қызығушылығын оятып, ынтасын арттыру болып табылады. Критериалды бағалау әдісі арқылы бізде оқушының ең алдымен қызығушылығын оята аламыз, белсенділігін арттырамыз, өз ойын ашық айтуға үйретеміз, өз бетінше жұмыс істеуге дағдыландырамыз, соңғысы жинаған түрлі бағалау балдары арқылы өзін-өзі бағалайды. Мұнда біздің оқушыларды бағалау үшін критерилердің жеңіл түрлерін ала аламыз. Оларға өздері түсінетіндей, өзін-өзі бағалай алатындай етіп, істеген жұмыстарын оңай талдай алатындай дискрипторларды құрамыз. Қазіргі таңда мектеп оқушыларының мұғалімнен күтері көп. Оларды сабаққа белсене қатыстыру үшін әр сабақ барысын жеке формада, жаңа әдісте жүргізу шарт. Оқу формалары заманауи талаптарға лайық болуы, жастардың бойында ақпараттық мәдениетті қалыптастыру үшін, ұстаз ақпараттық технологияны өз іс-әрекетінде тиімді, сауатты ұйымдастыруы қажет.

Менің өз іс-тәжірибемдегі сабағыма тоқтала өтейін. Сабағымды бастамас бұрын, білім алушылардың психологиялық жағынан көңіл күйлерін қалыптастыру және олардың арасында достық қарым-қатынас орнату мақсатында түрлі көңіл көтеретін тренингтер қолданамын.

Білім алушылардың қызығушылықтарын ояту мақсатында сөзжұмбақ шешіліп, бүгінгі күннің тақырыбын оқушылар өздері анықтайды.

Ал сабақтың нәтижелігін көрсететін кезеңнің бірі-бағалау. Балаларды ынталандыру мақсатында формативті бағалаудың орны ерекше. Өйткені, әр топ қорғаған сәтте оқушылардың бір-бірін қошеметтеп, күш-жігер беріп отыратындарын көргенде көз қуантады. Топ басшылары өз топтарындағы балаларды бағалайды.

Қалыптастырылатын дағдылар:

- басқалармен жұмыс;
- креативтілік;
- ойлау, шешім қабылдау.

«Өрмекшінің торы» әдісі бойынша шеңбер болып тұрған білім алушылар бір-біріне үй тапсырмасы бойынша сұрақ қоя отырып, қолындағы жіпті лақтырады сұраққа жауап беріп, солай барлық білім алушыны қамту барысында өрмекші торы қалыптасады;

Қорыта келе белсенді оқыту әдістерінің ерекшелігі білімде алға жылжушылық болады. Оқытудың белсенді әдістерін дұрыс қолдана отырып, оқушыларға білім ғана беріп қоймай, танымдық қызығушылықтар мен қабілеттерін, шығармашылық ойлаудың, өз бетінше ақыл –ой еңбегінің қалыптасуы мен дамуын және азаматтық қалыптасуын қамтамасыз етеді.

3.2 Жеке тұлғаның азаматтық қалыптасуын оқыту барысында жүзеге асыру жолдары.

Қазіргі таңда ғылыми ақпарат ағымы өте үлкен, оқыту уақыты шектеулі. Ең маңызды талаптардың бірі оқытудың әдістері мен тиімді мазмұнын табу болып саналады. Сабақтың құрылымы дидактикалық мақсат негізінде құрылады, оқу материалының мазмұны, оқу іс-әрекетінің барысында жүзеге асырылатын ақыл-ойлық және практикалық операция құрамына, психологиялық заңдылықтары мен жағдайына сәйкес құрылады. Қандай да бір оқу материалының меңгерілу деңгейінің заңдылығына сәйкес оқытушы үйренудің логикасын, реттілігін құрады, ол оқытудың нақты әдістері мен амалдардың көптеген түрлерінің сан алуандылығымен байқалады.

Түркістан облысы, Шымкент қаласындағы индустриалды-техникалық колледжде диплом алды практикадан өттім. “Дәнекерлеу ісі” мамандығы бойынша құрастырған сабақ жоспарым.

Сабақ жоспары қамтиды:

- сабақтың конспект-жоспары;
- сабақтың технологиялық картасы;
- сабаққа презентация.

"Дәнекерлеу ісі " мамандығы бойынша дайындық-дәнекерлеу жұмыстары

Сабақтың тақырыбы "Металды дәнекерлеуге дайындау кезінде қолданылатын слесарлық операцияларды орындау"

1-бөлімге кіреді.

Сабақ тақырыбын оқу нәтижесінде білім алушы:

Білуге:

1. бұйымдарды дәнекерлеуге дайындау ережесі;
2. металды дәнекерлеуге дайындау кезінде орындалатын типтік слесарлық операцияларды орындау мақсаты, мәні және техникасы;

Білу:

1. механикалық металды түзету және ию, белгілеу, кесу.

Дайындау және слесарлық құрастыру операцияларын жеткіліксіз орындау дәнекерлеу қосылыстарында және жалпы конструкцияда ақаулардың пайда болу ықтималдығына алып келеді. Дәнекерлеу кезінде туындайтын ақауларды талдау ақаудың елеулі үлесін бұйымды дәнекерлеуге дайындау мен құрастырудың нашар сапасының есебінен жатқызу керек екенін көрсетеді.

Жоғарыда айтылғандардың ішінен металды дәнекерлеуге дайындау кезінде слесарлық операцияларды орындау оқушылардың болашақ кәсіби қызметінде үлкен маңызға ие, сондықтан олардың бағдарламаның оқытылатын бөліміне және жалпы модульге оң уәждемесін қалыптастыру үшін барлық жағдай жасауы тиіс.

Заманауи ақпараттық технологияларды қолдану бұл сабақты қолжетімді және көрнекі етуге мүмкіндік береді. Мультимедиялық проектор көмегімен сабаққа презентацияны көрсету материалды толық меңгеруге мүмкіндік береді, дидактикалық тарату материалын және проекторды біріктіріп қолдану арқылы оқушыларды іздеу қызметіне тартуға мүмкіндік береді. Ақпаратты тез өзгерту, педагогтың білім алушылармен тұрақты жұмысы топтағы жағдайды бақылауға, сабақты моделдеуге, егер басқа қажеттілік туындаса оны енгізуге мүмкіндік береді. Маңызды оң аспект уақытты үнемдеу бұл-жаңа материалды зерттеуге мүмкіндік беріп қана қоймай, оны нәтижелі бекітуге мүмкіндік береді. Білім алушыларда көру жады дамиды. Сабақтың негізгі міндеттерінің бірі-логикалық ойлауды дамыту, ойлау және қорытынды жасау.

Сабақтың конспект жоспары

Сабақ тақырыбы: "металды кесу "

Сабақтың мақсаты:

Білім беру:

- металды кесу, металл бойынша қол қайшысы, күш қайшысы, иінтіректі қайшысы, металды пышақпен кесу;

- студенттерді металды механикалық кесу кезінде қолданылатын құрал түрлерімен таныстыру;

- "металл кесу" слесарлық операциясын орындау кезінде білім алушыларда еңбек әрекетінің берік негізін құру»;

- әрі қарай оқу үшін оң мотивация жасау

Дамытушы:

- салыстырмалы және логикалық ойлау дағдыларын дамыту;

- алынған білімді түрлі өндірістік жағдайларда қолдана білуді қалыптастыру;

- оқушылардың оқулықпен, сызбалармен, оқу материалын презентациялармен жұмыс істеу қабілетін дамыту

Тәрбиелік:

- өзін-өзі көрсету қабілетін қалыптастыру;

- дербестік сезімін дамыту;

- өзін-өзі бақылау дағдыларын дамыту;

- тұлғаның өмірдің нақты жағдайларына тез бейімделуі.

Сабақтың түрі: аралас (өткен материалды қайталау, жаңа оқу және оны бекіту)

Оқыту әдістері: интерактивті әдістер

- мультимедиялық проектор;

- компьютер;

- интерактивті префикс;

- сабаққа презентация;
- оқу құралы:
- дидактикалық үлестірмелі материал;
- "металды дәнекерлеуге дайындау", "металды кесу" плакаттары.

Сабақ жоспары:

1. Ұйымдастыру кезеңі
2. Оқушылардың тірек білімдерін өзектендіру: үй тапсырмасын тексеру
3. Жаңа білімді қалыптастыру
4. Зерттелген материалды бекіту
5. Сабақ қорытындысы
6. Үй тапсырмасы

Сабақтың барысы:

Ұйымдастыру кезеңі.

Сабақта жоқ оқушыларды белгілеу.

Сабақ тақырыбын хабарлау және мақсаттарды түсіндіру.

Тірек білімдерді өзектендіру.

Үй тапсырмасын тексеру. Өткізілген тақырып бойынша сұрақтар:

1-сұрақ. Қандай слесарлық операция икемді деп аталады?

Болжамды жауап: ию-дайындау немесе оның бөліктері иілген пішін берілетін қысыммен металды өңдеу тәсілі.

2-сұрақ. Металды ию мәні неде?

Болжамды жауап: Июдiң мәні-дайындаманың бiр бөлiгi екiншiсiне қарағанда берiлген бұрышқа бұрылады.

3 сұрақ. Металды ию кезiнде қандай құралдар мен аспаптар қолданылады?

Болжалды жауап: ию тiрек құралында және түзеткiштерде, сондай-ақ ию машиналарында, сығымдағыштарда қолмен орындалады. Қалың дайындамалар кезiнде ию балға соғумен жүзеге асырылады, ең жақсы ағаш, металда соққыдан iз қалдырмайды. Сым тегiс тiстi немесе бойы майысқан.

4-сұрақ. Жолақ металды ию жолдары қандай?

Болжалды жауап: металл дайындамасын тикiге бекiте отырып, ию берiлген бұрышқа балғаның соққыларымен жүзеге асырылады. Сондай-ақ, жолақ металды штамптың көмегiмен жұлуға болады. Жолақ болатты қабырғаға арнайы құрылғыда роликтердiң көмегiмен ию.

5-сұрақ. Құбырларды ию жолдары қандай?

Болжамды жауап: құбырларды ию:

- механикаландырылған тәсiлмен арнайы станоктарда;
- қолмен ыстық және суық күйде арнайы бекiткiштердiң көмегiмен жүзеге асырылады.

6-сұрақ . Металды ию кезiндегi ақаудың түрлерi мен себептерiн атаңыз.

Болжалды жауап: металл ию кезiнде ақау жиi қисық майысулар мен механикалық зақымдануларда, сондай-ақ дұрыс емес соққылар пайда болады. Майыспайтын, шығынқы және қатпарлары жоқ құбырлар дұрыс иiлген болып саналады.

7-сұрақ. Металды ию кезінде қандай қауіпсіздік шараларын сақтау қажет?

Болжалды жауап: ҚТ-ны сақтау мақсатында дайындамаларды тиктерде немесе басқа да құрылғыларда берік бекітеді; тек жарамды жабдықтарда жұмыс істейді. Ию станоктарында жұмыс басталар алдында:

- нұсқаулықпен танысады;
- жұмысты саусақтарын зақымдамау үшін абайлап орындайды;
- қолғаптар мен түймеленген арнайы киімде жұмыс істейді.

2.2 Тірек білімдерді өзектендіру.

Металды дәнекерлеуге дайындау таңбалауды, түзетуді, кесуді, июді, жиектерін өндеуді көздейді, сондай-ақ дәнекерленетін бөлшектердің бетін балшықтан, тоттан, қабыршақтан, майлардан жақсы тазарту қажет. Механикалық металды түзету және ию, белгілеу, кесу, кесу металды дәнекерлеуге дайындау кезінде маңызды рөл атқарады.

Жаңа білімді қалыптастыру.

Жаңа материалды түсіндіру кезінде оқытушы оқушыларға проблемалық сұрақтар қояды. Білім алушылар ситуациялық есептерді шешеді, сол арқылы логикалық ойлауды дамытады, тұжырымдауға және қорытынды жасауға үйренеді.

Тапсырма: "металды кесу кезінде қолданылатын қайшылардың түрлері»:

Сабақтың қорытындысын шығару.

Баға қою. Ең белсенді оқушыларды белгілеу.

Үй тапсырмасы.

Берілген материалдарды оқып келу және қосымша мәліметтер жинап келу.

Қорытындылай келе, бүгінгі таңда оқытушыларымыз оқу тиімділігін арыттыру мақсатында түрлі технологияларды пайдаланып жүр. Оқытушы білім алушыларды оқытудың қазіргі нарықтық сұранысқа ие өз қабілетін көрсете алатын кәсіп иесін даярлау міндеті тұр. Сол міндетті орындау біздің кәсіптік білім жүйесіндегі оқытушыларға үлкен жауапкершілік жүктейді. Осы көрсетіліп отырған сабақ жоспарында тек екінші, үшінші разрядталған слесарларға қажетті білім минимумы ғана келтірілген. Осыған орай сабақтың,

-өткен тақырыпты нақтылап, жүйелі түрде талқылау.

-оқу материалын қабылдауды оқушылардың дағдысы, икемі белсендіріледі.

-оқушылардың өздігінен ізденуі, логикалық ойлауы дамиды, мамандығына деген танымдық құлшынысы оянады.

-оқушылардың практикалық дағдысы дамып, өздігінен жұмыс істеу қабілеттілігі қалыптасады.

-кәсіптік бағдар төңірегінде мамандығына тереңірек үңілуге жағдай туғызады. Қазіргі таңда жан-жақты маман даярлау олардың кәсіптік, өзіндік жұмыс жасай алу қабілеттерін дамытумен белгіленеді.

Болашақ маман тандап алған мамандығы бойынша белгілі бір дағды мен шеберлікке ие болады, оның ішінде техник-механик, ауыл-шаруашылығы, электрик сантехник, тағысын тағы мамандық иелеріне слесарь ісінің тигізер пайдасы зор деп білемін.

4. Қауіпсіздік және еңбек қорғау бөлімі

4.1 Слесарьдің қауіпсіз еңбек жағдайлары және өртке қарсы іс-шаралар

Қауіпсіздік техникасын мақсаты: – өндірістік оқу шеберханасында салауаттыда қауіпсіз еңбек етуіне жағдай туғызу және білім алушыларды теориялық және практикалық тұрғыда дайындау. Еңбек қауіпсіздігі – бұл заңдылық жүйе. Сабақты оқу барысында білім алушылар еңбекті қорғау жөніндегі зиянды және қауіпті өндірістік факторларды, олардың адам ағзасына әсерін, олардан қорғану әдістерін, жұмыс орындарына қойылатын өндірістік санитарлық, техника қауіпсіздігі мен өрт қауіпсіздігі талаптарын, өндіріс үрдістері қауіптілігін бағалау мен олардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді оңтайлы шешімдерді өз бетінше қабылдай білу керек. Еңбекті қорғауға білім алушыларды жалпы білім беру және арнайы пәндерді оқып – үйрену үрдісінде алған білімін, шеберлігін және іскерлігін ескере отырып жүзеге асырылады. Механиктердің және жөндеуші жұмысшылардың еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету жолындағы күрестің тиімділігі көп ретте жазатайым оқиғалардың болуы оның себептері жан-жақты зерттеу дәрежесін де байланысты. Өндірістік жарақат алудың себептерін жан – жақты талдау кәсіпорындағы қауіпсіздік техникасының жағдайын барынша объективті түрде бақылауға және апаттық жағдайды болырмау немесе едәуір кемітудің пәрменді шараларын жасауға мүмкіндік береді. Әрбір жазатайым оқиға технологиялық үрдістерді орындау кезінде туатын қатерлі жағдайдың нәтижесі болып табылады. Кез келген жазатайым оқиғада көптеген себепші факторлардың арасынан оны тікелей тудырушы факторларды атап көрсетер болсақ, бұған қауіпті әрекет пен қауіпті жағдай жатады. Қауіпті әрекет-жұмысшының нақты жағдайдағы кәсіптік қимыл нормасына сәйкес келмейтін күйі. Қауіпті жағдай-өндірістік ортаның қабылданған нормаға сәйкес келмитін күйі. Слесарьлық жұмыстарды атқарғанда жарақаттанып қалмау үшін слесарь техника қауіпсіздігін қатаң сақтау керек. Әрбір слесарь тек жақсы білу ғана емес, сонымен қатар еңбек қауіпсіздігін және слесарьлық жұмыс кезіндегі сақтық шараларын қатаң сақтау, жұмыс кезінде жазатайым оқиғаларды тудыруы мүмкін себептерді білуі тиіс

Слесарьлық операцияларды орындау кезіндегі қауіпсіз жұмыстың негізгі шарттары: жұмыс орнын дұрыс ұйымдастыру, тек жарамды құралдарды пайдалану, өндірістік тәртіп пен қауіпсіздік техникасы ережелерін қатаң сақтау болып табылады.

Электрқұралдармен жұмыс істеу кезінде жеке қорғаныс құралдарын қолдану керек: резеңке қолғаптар мен калоштар, резеңке кілемшелер, оқшаулағыш тұғырықтар және т. б.

Төменде еңбек қауіпсіздігінің қысқаша ережелері келтірілген.

- жұмыс басталғанға дейін: арнайы киімді кию, оның салбырап тұрған ұштары болмауын тексеру қажет. Жеңдер шынтақтан жоғары түйіліп немесе домалату керек;
- берік және тұрақты болуы тиіс слесарлық верстак тексеру, жұмысшының өсуіне сәйкес. Слесарлық тискалар дұрыс, верстакқа берік бекітілуі тиіс, жүру бұрандасы гайкаға оңай айналуы тиіс, тик губкалары жақсы кескіш болуы тиіс;
- жұмыс орнын дайындау; барлық бөгде заттарды алып тастап, жұмыс үшін қажетті алаңды босату; жеткілікті жарықтандыруды қамтамасыз ету.
- жұмысқа қажетті құрал-саймандарды, құрал-саймандарды, материалдарды және т. б. дайындау және тиісті тәртіппен орналастыру;
- құралдың дұрыстығын, оны қайраудың және құюдың дұрыстығын тексеру;
- аспапты тексеру кезінде балғаның тегіс, сәл дөңес беті болуына, қаламдарға жақсы қондырылуына және клинмен бекітілуіне назар аудару керек; тістелдер мен крейцмейсельдердің жұмыс бөлігінде зазубриналары және қырындағы өткір қабырғалары болмауы тиіс; егеулер мен шаберлер тұтқаларға берік қондырылуға тиіс.;
- жұмыс істеуге тура келетін Жабдықтың дұрыстығын және оның қоршауын тексеру;
- ауыр көтеру алдында көтергіш құрылғылардың (блоктар, домкраттар және т. б.) жарамдылығын тексеру қажет;

Барлық көтергіш механизмдердің сенімді тежегіш құрылғылары болуы тиіс, ал көтерілетін жүктің салмағы механизмнің жүк көтергіштігінен аспауы тиіс. Жүктерді берік болат арқандармен немесе шынжырлармен берік байлау қажет; жүкті жұмыстан кейін ілінген күйде қалдыруға болмайды. Көтерілген жүк астында тұруға және өтуге тыйым салынады; ерлер, әйелдер, жасөспірімдер мен қыздар үшін еңбекті қорғау туралы қолданылып жүрген заңдарда белгіленген қолмен тасымалдау үшін салмақтың шекті нормаларынан аспауы тиіс.

Жұмыс кезінде қажет:

-тетікті немесе дайындаманы берік қысу, ал орнату немесе алу кезінде оны сақтықпен сақтау қажет, өйткені бөлшектің құлауы кезінде жарақат алуы мүмкін;

-верстактан немесе өңделетін бөлшектен үгінділерді тек щеткамен алып тастау;

-металлды тісті кескен кезде айналадағылар үшін ұшып кететін бөлшектерді қандай жаққа бағыттап, осы жағынан қорғау торын орнатқанын ескеру; тек қорғаныш көзілдіріктерде ғана жұмыс істеу қажет.

-егер жұмыс жағдайлары бойынша қорғау торларын қолдануға болмайтын болса, онда кесуді кесілетін бөлшектер адамдар жоқ жаққа ұшатындай етіп орындалады;

-жұмыс кезінде кездейсоқ тұғырларды немесе ақаулы құрылғыларды пайдалануға болмайды;

-киімнің керосинмен, бензинмен, маймен ластануына жол бермеу.

-пневматикалық құралдармен жұмыс істеу кезінде мынадай талаптарды сақтау қажет:

-шлангты аспапқа қосқан кезде оны алдын ала тексеру және сығылған ауамен үрлеу;

-пневматикалық құралды шланг немесе жұмыс бөлігінен ұстамау;

-жұмыс кезінде шлангілерді ажыратпауға; құралды жұмыс жағдайына орнатқаннан кейін ғана ауа беруді қосуға міндетті. Жұмыс аяқталғаннан кейін: жұмыс орнын мұқият тазалау; құрал-саймандарды, құрал-саймандарды және материалдарды тиісті орындарға қою қажет.;

-майланған шүберектер мен ұштардың өздігінен жануын және өрттің туындауын болдырмау үшін майланған ұштар мен шүберектерді арнайы металл жәшіктерге алып тастау керек.

Өрттің пайда болу себептері жанатын заттар - өндірістік қоқыстар, майлы шүберектер, пакльдер, қағаз және механизмдерді тазалау үшін пайдаланылатын, кездейсоқ ұшқыннан оңай тұтанатын, яғни отты абайсыз қолдану нәтижесінде басқа да материалдар болуы мүмкін. Сондай-ақ өрттер майланған шүберек қағында жатқан қатты минералды отынның өздігінен жануы нәтижесінде болуы мүмкін.

Өрттің алдын алу іс - шарасы-бұл жұмыс орнының тазалығында және тәртібінде тұрақты ұстау, отпен, жылыту құралдарымен және тез тұтанатын заттармен абайлап жұмыс істеу. Жұмыс орнында тез тұтанатын өндірістік шикізаттың, жартылай фабрикаттардың және жану өнімдерінің көп мөлшерде жиналуына жол берілмейді. Өндіріс қалдықтары, әсіресе жанармай, оларға бөлінген жерде белгілі бір тәртіппен жиналады.

Жұмыс аяқталған соң жұмыс орнына келтірілуі тиіс толық. Сүрту материалдарын, майланған ұштары мен шүберектерді арнайы жәшіктерге жинайды. Тез тұтанатын сұйықтықтары бар ыдыстарды, сондай-ақ газдары бар баллондарды оларды тұрақты сақтау орындарына апарды. Кезекші шамдарды қоспағанда, барлық электр аспаптары мен жарық беру нүктелері сөндірілуі тиіс.

Қарапайым өртке қарсы құралдар мен керек - жарақтар - өрт қраны, сорғылар, өрт сөндіргіштер, құм мен күрегі бар жәшіктер, құм салынған табынулар-эрқашан жарамды және іс-қимыл жасауға дайын болуы тиіс.

Өрт шыққан жағдайда барлық электр қондырғыларын сөндіріп, дереу телефонмен немесе арнайы сигналмен өрт сөндіру командасын шақыру және өз күшімен өртті сөндіру үшін шаралар қабылдау қажет.

Өрт командасы келгенге дейін өртті қарапайым өртке қарсы жабдықтар мен құрал-саймандардың: өрт қранының, сорғылардың, өрт сөндіргіштердің, құм мен күрегі бар жәшіктердің және т. б. көмегімен өз күшімен сөндіреді.

Өрт сөндіру құралдарына суға арналған шелектер мен гидропульттер, түрлі жапқыштар (асбест көрпелер, кошмалар, брезенттер) жатады.

Жанып жатқан металдар, сұйықтықтардың аз мөлшері құммен; керосин, бензин, лактар, спирттер, ацетон - көбікпен; майлайтын майлар, олифу, скипидар - Шашыратылған сумен немесе көбікпен сөндіріледі.

Өрт кезінде терезелерді қағуға болмайды, бұл ауа ағынын күшейтеді, оттың күшеюіне ықпал етеді. Өрт болған жағдайда тыныштықты сақтау және Басшылардың өкімдерін мүлтіксіз орындау қажет. Тәртіп пен ұйымшылдық-өртке қарсы қорғау жетістігінің негізгі шарты.

ҚОРЫТЫНДЫ

Тұлға дамуы теориясының негізгі мәселелерінің бірі-тұлғаның өзін-өзі өзектендіру. Ересек тұлға өзін өзі дамытуы тиісті деп саналады. Өзін өзі дамыту және өзін өзі өзектендіру идеясы адам туралы көптеген қазіргі заман концепциялары үшін маңызды болып қалып отыр.

Тұлға дамуының мәселелерін қарастырған авторлар адам дамуының шарты болып табылатын себептерді анықтауға тырысады. Көптеген зерттеушілердің ойынша тұлға дамуының қозғаушы күші - түрлі қажеттіліктердің кешені. Олардың ішіндегі маңызды орын алатыны - өзін өзі дамыту қажеттілігі. Бірақ ол қол жетпес идеалға ұмтылу деген сөз емес. Тұлға үшін нақты мақсатқа жету немесе белгілі әлеуметтік статус алу маңыздырақ. Дүниежүзілік және ұлттық мәдениеттің тәжірибесін беру және қабылдау; өмірлік өзін белгілеу мәдениеті; экономикалық және құқықтық мәдениеті; интеллектуалдық, көркемдік және дене тәрбиесі; отбасылық тәрбиесі мен әңгімелесу мәдениеті. Тәрбие құрамы ең соңында сәби өзінің өмірде орнын табуда, өмірдің мәні мен мақсатын түсінуде көмегін тигізуге тиісті. Азаматтық тәрбиенің негізгі мақсаты : азаматтықтың қалыптасуы тұлғаның интегративті сапасы ретінде ішкі бостандықтың болуы, өз елін сыйлауы,Отанға сүйіспеншілік,өзіндік намысының болуы,өзге халықтармен қарым-қатынас мәдениеті.

Бұл дипломдық жұмыста осы мақсатты жүзеге асыра отырып, болашақ мамандардың азаматтық қалыптасуда мынадай нәтижелерге қол жеткіздік:

- білім алушылардың бойында отансүйгіштік, адамгершілік сезімдері қалыптасты;
- өзін-өзі жан-жақты тәрбиелеуге бейімделді;
- болашақ мамандар өзінің мамандығының жауапкершілігін сезу қабілеттерін қалыптастырды;

Сондықтан, даму дегенімізді адамның анатомиялық- физиологиялық жетілуінегі, оның жүйке жүйесі мен психикасының дамуындағы, сондай-ақ танымдық және шығармашылық іс- әрекетіндегі, оның дүние танымы, өнегелілігі, қоғамдық саяси көзқарастары мен сенімдерінің кеңеюіндегі орын алатын сандық және сапалық өзгерістердің өзара тығыз байланысты процесі деп түсіну дұрыс. Адамның дамуына ішкі және сыртқы, меңгерілетін және меңгерілмейтін факторлар әсер етеді, олардың арасында мақсатты тәрбие мен білім берудің алар орны ерекше.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Смятских А.Л., Туркина Т.М. Формирование профессиональной компетентности студентов педколледжей. — М.: Издат. центр НОУ ИСОМ, 2003. — С.
2. Құдайбергенова К.С. Құзырлылық тұлға дамуының сапалық критерийі // Білім сапасын бағалаудың мәселелері: әдіснамалық негізі және практикалық нәтижесі: Халықаралық ғыл. -практ. конф. материалдары. — Алматы: ББЖ КБАРИ, 2008. — 30–36-б.
3. Набиева Е.В. Формирование исследовательской компетентности студентов педагогического университета через систему спецкурсов по единой теме: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. — Иркутск, 2001. — 30 с.
4. Менлибекова Г.Ж. Социальная компетентность, сущность, структура, содержание // Высшая школа Казахстана. — 2001. — № 4–5.
5. <https://articlekz.com/kk/article/tag/1962/3>
6. Оразбаева Ф.Ш., Тілдік қатынас: теориясы мен практикасы — Алматы, 2000. — 208 б.
7. Ныязбекова К.С., Кәсіби қазақ тілі. Әдістемелік оқу құралы — Алматы, 2013. — 116 б.
8. <https://baribar.kz/student/11960/tulghanynh-damuy-ony-tarbieleu-zhane-qalyptastygu/>
9. Панина С.А. Становление профессиональной компетентности у будущих учителей иностранных языков // Высшее образование сегодня. — 2001. — № 3. — С.
10. Беспалов П.В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения // Педагогика. — 2003. — № 4. — С. 41–45.
11. Пугачев В.П. Руководство персоналом организации. — М.: Асп. Пресс, 2000. — 54 с.
12. Симен-Северская О.В. Формирование педагогической компетентности специалиста социальной работы в процессе профессиональной подготовки в вузе: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. — Ставрополь, 2002. — 22 с.
13. Исаева Т.Е. Классификация профессионально-личностных компетенций вузовского преподавателя // Педагогика. — 2006. — №
14. Аганина К.Ж. Организованно-педагогические вопросы формирования ключевых компетентностей учащихся // В мире образования. — 2008. — № 1(1). — С. 7–10.
15. Оразбаева Ф.Ш. Тілдік қатынас: теориясы және әдістемесі. — Алматы, 2000. — 208 б.

Протокол анализа Отчета подобия

заведующего кафедрой / начальника структурного подразделения

Заведующий кафедрой / начальник структурного подразделения заявляет, что ознакомился(-ась) с Полным отчетом подобия, который был сгенерирован Системой выявления и предотвращения плагиата в отношении работы:

Автор: Нахипова Аяулым Қайратқызы

Название: Нахипова Аяулым Қайратқызы Поб15-3к.doc

Координатор: Гульстан Касымбаева

Коэффициент подобия 1:7,3

Коэффициент подобия 2:1,5

Тревога:6

После анализа отчета подобия заведующий кафедрой / начальник структурного подразделения констатирует следующее:

- обнаруженные в работе заимствования являются добросовестными и не обладают признаками плагиата. В связи с чем, работа признается самостоятельной и допускается к защите;
- обнаруженные в работе заимствования не обладают признаками плагиата, но их чрезмерное количество вызывает сомнения в отношении ценности работы по существу и отсутствием самостоятельности ее автора. В связи с чем, работа должна быть вновь отредактирована с целью ограничения заимствований;
- обнаруженные в работе заимствования являются недобросовестными и обладают признаками плагиата, или в ней содержатся преднамеренные искажения текста, указывающие на попытки сокрытия недобросовестных заимствований. В связи с чем, работа не допускается к защите.

Обоснование:

Нахипова А.А. ученица дипломов не переписала
мотарн мауралимадиловна армиради, вебсеттер
Сейтенов Кайратжан Ильяшлы, вебсеттер
мотарн Рахмовади не переписала портал
не переписала портал

28.05.19

Дата

Подпись заведующего кафедрой /

начальника структурного подразделения

Протокол анализа Отчета подобия Научным руководителем

Заявляю, что я ознакомился(-ась) с Полным отчетом подобия, который был сгенерирован Системой выявления и предотвращения плагиата в отношении работы:

Автор: Нахипова Аяулым Қайратқызы

Название: Нахипова Аяулым Қайратқызы Поб15-3к.doc

Координатор: Гульстан Касымбаева

Коэффициент подобия 1: 7,3

Коэффициент подобия 2: 1,5

Тревога: 6

После анализа Отчета подобия констатирую следующее:

- обнаруженные в работе заимствования являются добросовестными и не обладают признаками плагиата. В связи с чем, признаю работу самостоятельной и допускаю ее к защите;
- обнаруженные в работе заимствования не обладают признаками плагиата, но их чрезмерное количество вызывает сомнения в отношении ценности работы по существу и отсутствием самостоятельности ее автора. В связи с чем, работа должна быть вновь отредактирована с целью ограничения заимствований;
- обнаруженные в работе заимствования являются недобросовестными и обладают признаками плагиата, или в ней содержатся преднамеренные искажения текста, указывающие на попытки сокрытия недобросовестных заимствований. В связи с чем, не допускаю работу к защите.

Обоснование:

Наличие в архивном деле следов, подтверждающих, что в архиве хранятся материалы, относящиеся к деятельности организации, в том числе к деятельности ее филиалов, дочерних и зависимых организаций, а также к деятельности ее руководителей и работников.

8. 05. 2019

Дата

Наум

Подпись Научного руководителя